

Skokoma v prepad bede.

Oskar se je pojavilo na denarnem trgu pomanjkanje gotovine, je opažati rapidno napredovanje gospodarske krize. Število zavarovanih delavcev je bilo manjše nego istega datuma lanskega leta:

- 15. VIII. za 2.794 delavcev
- 1. IX. za 2.591 delavcev
- 15. IX. za 4.669 delavcev
- 1. X. za 5.468 delavcev
- 15. X. za 6.821 delavcev
- 1. XI. za 9.119 delavcev
- 15. XI. za 10.577 delavcev
- 1. XII. za 11.023 delavcev

Tudi za poostreitev gospodarske krize je značilno, da se mnogo bolj odpuščajo moški delavci nego ženske. Na eno odpuščeno žensko odpade že več kot 6 odpuščenih moških delavcev mesto nekdanjih štirih. Na vsako zavarovano žensko pa odpadeta samo dva zavarovana moška delavca.

Zdravstvene razmere so se pri moških neznatno poslabšale (odstotek moških bolnikov je narastel za -0,06) na 2,12(%) dočim so se pri ženskah precej zboljšale (odstotek ženskih bolnikov je padel za od -32 na 2,56 odstotkov).

Padec povprečne dnevene zavarovane mezd (katera odgovarja približno povprečnemu dnevni delavskemu zaslužku) se je povečal za Din od -0,86 t.j. za 3. eno tretino odstotkov. Faktično znižanje delavskih plač je pa še večje, ker podjetniki vedno pravilnejše prijavljajo delavce v zavarovanje.

Celokupna dnevna zavarovana mezda je padla za Din 347.792,30. To pomeni, da je delavstvo, zavarovano pri OUZD izgubilo radi gospodarske krize, t.j. radi odpustov iz službe in radi krajanja plač, dnevno blizu Din 400.000 ali mesečno ca 10 milijonov na prejemkih. — Dohodki OUZD-a (bolniški prispevki) so se radi tega znižali dnevno za več kot Din 20.000 ali mesečno za več kot pol milijona dinarjev.

Te številke in suha dejstva so pač glasnejša govornica, kakor vsi dolgovozni članki. Veren odraz so sedanje težke dobe, katere vladar je vesplošna gospodarska kriza. Kam bo nas tako stanje dovedlo, naj izračuna vsakdo, ki količkaj misli naprej sam. — Predvsem bo treba misliti na širokopotezno zavarovalno akcijo vseh brezposelnih in druge izdatne protimere, ki bi to zlo uspešno vsaj zaježile, ako ne preprečile!

Volitve v naš senat.

Kakor znano, se bodo v nedeljo, dne 3. januarja 1932 vršile v Ljubljani volitve v senat, (t.j. starešinska zbornica) ki ima nalogo odobravati ali odklanjati sklepe spodnje poslanske zbornice, katero sestavljajo 8. novembra t.l. izbrani narodni poslanci. Za te volitve, pri katerih imajo pravico glasovanja samo izvoljeni narodni poslanci in župani vlada veliko zanimanje, ker ni vseeno, kdo bo zasedel tako važno častno stolico. —

Na sestanku volivcev za senat, ki ga je sklical ljubljanski župan g. dr. Dinko Puc v ponedeljek dne 14. t. m. v mestni posvetovalnici v Ljubljani, so bili kandidati, oziroma namestniki določeni sledeči gospodje: dr. Vladimir Ravnihar, odvetnik v Ljubljani, dr. Miroslov Ploj, veliki župan v p., Maribor, dr. Janko Rajar, veterinarski delegat na Dunaju, dr. Fran Novak, odvetnik v Ljubljani. — Namestniki: dr. Alojzij Goričan, župan v Celju, Jakob Zdravec, industrijalec, Središče, Ivan Sančin, kmetijski svetnik v p., Ljubljana, Ciril Pirc, župan v Kranju.

Kakor smo informirani, bo vložen za te volitve več volilnih list, med temi ena, sestavljena od bivših državnih poslancev prve ustavotvorne skupščine in uglednih županov. — Volilna

borba bo tedaj zelo zanimiva. Za potek volitev vlada velik interes. O teh volitvah bomo še podrobno spregovorili.

Dopisi.

USPEH VINSKEGA SEJMA v Ivanjkojih. Vinski sejem, ki se je vršil 10. t. m. v Ivanjkojih, kakor nam poročajo, je bil prav zadovoljiv. Bilo je mnogo prav dobrega, večinoma sortiranega vina letnikov 1927-1931, iz ormožko-ljutomerskega okraja. Najboljše ocene od strani strokovne komisije so dosegli: rulandci, silvanci, burgundci, (beli), traminci, dišeči renski ali mali rizlingi, (italijanski rizlini manj) ter šiponi ali mozlerji. Cene so se gibale med 3,50 do 6 Din, največ pa med 4 in 5 Din. Vsak kupec bo gotovo zadovoljen z letošnjimi vini, ker večina teh nudi nekaj posebnega glede arome in polnosti. Kupci so bili iz raznih krajev Dravske banovine, posebno iz Ljubljane in ljubljanske okolice. —

VINSKA razstava v Ljutomeru. Vinska podružnica v Ljutomeru bo priredila 12. januarja (torek) 1932 vinski sejem in razstavo v dvorani g. Strasserja. Na poskušnjo bodo vina iz vinarških okolišev, in sicer: gornjeradgonskega, ljutomerskega, štrigovskega in ormožkega. Za ta vinski sejem vlada že veliko zanimanje med vinogradniki ter našimi in inozemskimi kupci. Vabijo se vsi vinogradniki iz omenjenih okolišev, da razstavijo svoja vina, kajti na ta način jih bodo vinski kupci mogli poskusiti in se prepričati o izvrstni kakovosti letošnjega pridelka. Vsi producenti, kateri žele svoja vina razstaviti, naj to prijavijo najkasneje do 1. januarja 1932 v pisarni mestne občine Ljutomer. Istotam se sprejme tudi vino za razstavo, ki se mora poslati do 8. januarja, in sicer od vsake sorte 3 steklenice po sedem desetink l. Kdor nima primernih steklenic, jih dobi pri mestni občini Ljutomer, kjer se dobe tudi vsa natančnejša pojasnila. Opozarjamo vse interesente in producente, vinske trgovce in gostilničarje, da si ogledajo to vinsko razstavo in se sami prepričajo o izvrstni kvaliteti letošnjega pridelka, ki se odlikuje z nizkimi cenami, kakor še nikoli poprej. —

GLAS IZ OBCINSTVA. — Ljudje vprašujejo kaj je „Narodna Sloga“ in katera načela zastopa? Povsod danes odmevajo vprašanja: Kaj si? Koliko brezzmornosti in grobege egoizma je v teh besedah! Vsi kakor da beže od najvažnejših vprašanj države in naroda. Ali si človek? Katera in kakšna so tvoja dela ter tvoje poštenje. Mi smo kristjani — pravijo eni. Mi pa brezverci — kriče drugi. Ali ne pomislijo neumneži, da so pod krščanskim imenom največji krvoločneži in zveri (italija) ter, da so brezverci podobni barbarom (Rusija). Koliko srečnih ljudi se danes odeva v ta ali oni plašč z zvenečim imenom društva ali plemena, a pod tem pokrovom je sama gniloba in brezobzirna sebičnost. Hudobija je zašla v vse sloje družbe. Nagradila se je ekspanzivna rušilna sila, brezcilna in brezidejna: Mržnja vseh proti vsakemu ter vsakega proti vsem. To je gnjilo jedro današnje družbe. — Vi to morate vedeti in videti! Zato nesmete iti po potih, kakršne-koli stranke ali društva in ne po potih laži in mržnje, nego po potih ljubezni pravice in resnice. To mora biti vaš program in vaša odločna volja. Ljudje pa nesmejo vprašati kaj je „Narodna Sloga“ nego kakšna je. Da kakšna je napram bratu, narodu in državi. Zato bo vsak razumen državljani, najsi je poprej pripadal tej ali oni stranki, samo da danes misli odkrito in pošteno — v zlasti v svojem ožjem krogu razširjal „Narodno slovo“, ki hoče biti vsem pravičnim,

poštenim in teptanim zavetišče njih teženj. — V zlasti ob praznikih bo zato sijajna prilika. —

— I. S. — Janežovci, sv. Urban p. Ptuj.

IZ KAMNIKA nam piše sotrudnik B. — sledeče: „Narodna Sloga“ je dober list. Tudi v moji notranjosti se vstvarjajo sodbe, da mi vsi potrebujemo složnega skupnega delovanja, če se hočemo rešiti. Mi pa dostavljamo: Naš list si je že po svoji 6. številki osvojil večji okoliš, kakor je ptujski in ima naročnike v vseh večjih krajih Dravske banovine. — Objavljamo take dopise s pripombo, da so — sicer proti običaju — „neverjetnim Tomažem“ istim na razpolago. —

ARETACIJA Ptujčana na Dunaju. — Na Dunaju so na podlagi več tiralic aretirali Antona Habermana, „trgovca“ s sadjem v Ptuj. Imenovani je v Avstriji zagrešil več nerednosti, ki gredo v visoke svote. Kakor izvemo, je več oko iških kmetov oškodovanih v sled manipulacij imenovanega, ki je že večkrat prišel v konflikt s paragrafi. Vse obsojbe je vredno če kak brezvesten špekulant izrablja kmetovo bedo za svoj osebni dobiček. Kmetje, pazite, da ne nasedate takim ljudem in — se poprej prepričajte, s kom imate posla! —

PRVI PLEMENITI podpornik po geslu „Odpri srce, odpri roke, otiraj bratovske solze“ v korist našim revnim Haložanom se je odzval. To je ugledni in po svoji dobrotljivosti daleč na okrog sloveči človekoljub g. Jakob Zdravec iz Središča, ki je poslal v gornjo svrhu 50 vreč moke. Najpotrebnejše družine bodo vsaj za letošnje kritične božične praznike dobile malo tolažbe. Upati je, da bo plemeniti vzgled našel še več posnemovalcev, ki bodo vsaj delno olajšali najhujšo bedo najbednejših, ki bodo svojim dobrotnikom v sili — trajno hvaležni. —

TEDENSKA policijska kronika v Ptuj. Te dni je še do sedaj neznan storilec izpred trgovine Artenjak in Schöštarič ukradel 800.- Din vredno moško kolo, last Šros Franca iz Ptuj. — Dalje se neki moški velike suhe postave, okrog 25 let star, podol. obraza, kost. las, brke in brado brije, in oblečen v temno-sivo, že precej ponošeno obleko pomudil pri C. A. v Ptuj in ko se je C. za kratek čas odstranila, je neznanec izrabil priliko, ter iz nezaklenjenega stanovanja ukradel moško srebrno uro, vredno 400 Din., dalje par ženskih čevljev, vrednih 200 Din. Ko pa je C. tatvino opazila, jo je neznanec odkuril iz mesta. — Š. A. iz Ptuj je še mladoletna in že precej rada seže po tuji lastnini, tako je dne 12 t. m. ukradla prodajalki Rudolfini H. iz Ptuj ročno torbico z nekaj gotovine. Skupna škoda znaša 110 Din. — Ker pa je Š. še mladoletna, so jo oddali starišem v strahovanje. — Aretacije: — Za kratek čas se je pomudila Metoda M. iz Maribora v raznih ptujskih kavarnah, ter s svojimi lepimi pogledi vabila moške na kratek pomenek proti plačilu. Zgodilo se je pa ravno nasprotno: Nerazpoložen stražnik jo je povabil na sladkosti teme tuk. zapora brez plačila. Ker pa se je izkazalo, da je Metodica spolno bolna, so jo oddali v mariborsko bolnico, odkoder jo bodo oddali sodišču. — Radi kaljenja nočnega miru so bili aretirani K. A. iz Ptuj, J. A. iz Krčevine in S. A. iz Brega pri Ptuj. — Vloženih prijav je bilo 5 radi prestopka obrtnega reda, 2 radi trpinčenja živali, 3 radi vožnj. z motornim vozilom brez voznega dopustila, 4 radi ponesnaženje ulice in 20 radi prestopka cestno-police. reda. — K. Aretaciji: Dalje so bili aretirani 3. zaradi delomrznosti in 2. zaradi beračenja. —

SLOV. BISTRICA. — Izprememba v občinskem odboru marsikomu ni po godu. Mislimo, da prenagla kritika

nikakor ni na mestu in moramo mirno čakati, da pokaže novo sestavljeni občinski odbor, da je na mestu in bodo zabavljači avtomatično odpadli. Gotovo pa je, da uživa novi župan g. dr. Simon Jagodič kot človek vsestranske simpatije. — Pred dobrima dvema tednoma je bil imenovan za banskega svetnika slovenjebistriški ekonom g. Vinko Gornjak. To imenovanje je bilo zelo presrečno, ker je imenovan strokovnjak v kmetijstvu in so mu gospodarske razmere našega Počorja in sploh našega okraja temeljito poznana, tako da bo lahko zastopal interese kmetijskega življa v banskem svetu. — Zadnji sejem v letošnjem letu 15. t. m. je očito pokazal gospodarsko mizerijo, ki ubija našega kmetovalca. Sejmišče je bilo skoraj prazno in ni bilo skoraj nikakršnega prometa. Goveja živina se je prodajala direktno pod ceno. Za krave so ponujali kupci in prekupčevalci 60 par do 1 din.

PROSVETNO življenje v Ptuj. — Koncert Glasbene Matice. — V soboto, dne 12. decembra se je ob 20. uri vršil v prostorih Glasbene Matice koncert, ki je nudil številni publiki prav lep užitek. Tako instrumentalne, kakor vokalne točke so bile izvedene s tako preciznostjo, kakor to zmore le malokateri zbor. Prvenstvena zasluga gra zborovodji g. Šedlbauerju, češkemu rojaku, ki se je z dušo in telesom vživel v kulturno poslanstvo Glasbene Matice v Ptuj. Le škoda, da ima GM za svoje prireditve — pri sedanjem razveseljivem razmahu — pretesne prostore. —

KONCERT „SVOBODE“. V prostorih Glasbene Matice se je dne 8. t. m. vršil ob lepi udeležbi koncert delavskega pevskega odseka „Svoboda“. Med 14 točkami, ki so jih dali agilni pevci, je najbolj ugajala 13. točka („dvanajst razbojnikov“), pri kateri je briljal baritonist Alojzij Arnuš. Bil je povsem aklamiran. Mnenje javnosti je, da imenovani še mnogo obeta. — Redno predavanje „Svobode“ se vrši vsako sredo zvečer. Obisk je vedno povoljen. Zanimanje po izobrazbi stremčega delavstva in drugega občinstva je razveseljivo. — Le krepko naprej po začrtani poti! — J. R.

NAŠ TALIJIN HRAM — samuje. Velika gospodarska škoda je, da je temu tako. Le tupatam se oglasi kako društvo, tuji gosti — in kinosence begajo po platnu. Pa bo tudi v tem oziru boljše, ker imamo v Ptuj mnogo za oder nadarjenih ljudi in leži vsa skrivnost rešitve iz te krize: V energičnem začetku! Tedaj na plan! —

NEVERJETNO, a na žalost resnično! — Začuden smo obstali pred lepakom ptujkega kinogledališča, katerega je neki brihtnež menda nalašč tako zmrcvarjeno sestavil in prevedel, da človeku kar slabo prihaja. Pravimo: „menda na aš“, ker ni verjetno, da je komu do tega, da tako očitno prikazuje svojo — nevednost, da ne rabimo drugega izraza. Čujte in čitajte: Noetova barka je prevedena na „Noahs Ba ke“ (!) namesto Arche, kar ve vsak otrok; — „Vesoljni potop“ je „Sündflut“ (edino pravilno je „Sintflut“). Ita Rina, naša slovenska filmska zvezda se bo lepo zahvalila, da je brihtnež njen „Frühli erwachen“ prevedel na „Polet e se bliža“, (ubogi pojmi o letih ča ih in — slovnic!); „Das Weib, die Be tie“ je prevedel mož na „Zena Bestija“, kakor da je ta pridevek — krst o ime... itd. — Ne oziraje se na eventualne lahko razumljive tiskovne pogrške, trdimo povsem upravičeno, da take kozlarije nikakor niso krivda prizadete tiskarne, ampak grdo izrabljanje zaupanja iste v človeka, kateremu je poverjeno prestavljanje besedila, kar sramoti: 1. slovenščino, 2. nemščino 3. škoduje tiskarni 4. podjetje smeši in 5. ustvarja prav čudne vtise pri — tujcih,

ki posečajo naše mesto. — V Mariboru so slično „afero“ solidarno spravili z dnevnega reda. —

PROTI NEKULTURNEMU preklinjanju. — Prejeli smo zelo značilen dopis, ki je vreden objave v vseh poštenih listih: Ni dovolj, da se Slovenci pridušamo in hudičamo ob vsaki veselji in žalostni priliki, temveč smo se navzeli tudi importiranih (uvoženih!) laških kletvic, ki so več kot ostudne, razuntega pa za prave Slovence — sramotne! Takisto je z madžarskimi kletvicami, a srce nas naravnost boli, kake prostaške kletvice prinašajo domov naši mladeniči, ki prihajajo od vojaške službe na dopust... Ni, da bi jih ponavljali, saj se jih že nežna šolska deca poslužuje, seveda podzavestno! Po našem skromnem mišljenju naj bi vojak bil prisposoda viteza Domovine, naše lepe Očetnjave ne pa „junaški“ preklinjevalec Matere božje, očeta, matere, sestre — vsega svetega. To so stvari, o katerih ne smemo molčati, ker dolgujemo časti našega naroda na znotraj in zunaj vse, kar imamo. Naša usta pa naj ne bodo izliv gnjilobe! Vsaj ob praznikih skušajte omiliti to našo narodno sramoto! —

CESTNA MIZERIJA pri Sv. Urbanu. — Pri nas je res velik križ: Številni kmetje in posestniki so voljni, da zastonj navozijo prodca, tako brata Simonič vsaki po 50 kubikov brezplačno; takisto da ugledni kmet Pelc zastonj svojo bogato gramoznico na razpolago v splošno korist vseh. Mnogi so pripravljani, tudi denarno prispevati, le občinska uprava se ne gane. Takšno gospodarstvo vzbuja upravičeno nevoljo vseh prizadetih; kajti prvenstveno trpi kmet-proizvalec, ki muči svojo živino po nepotrebnem; trpi trgovec, ki ne more po pridelke k kmetu; trpijo avtomobili, ki brzo prevažajo vse tovore in v slučaju požara, ko ognjeni element grozi vpepeliti kmetu vse, kar ima, —

kako naj gasilci vozijo preko jarkov na kraj nesreče? In če kličete zdravnik? — Neverjetna zanikernost odgovornih, o katerih se lahko prepriča oblast — je vzrok zelo upravičene kritike. —

DOPIS IZ OKOLICE.

Kaj čuk piše, naj sova bere, saj pri Vrbanu se vse že proti dere. — V Svetincih so srečni kmeti, zato imajo vsako leto došti žeti. Zagajski Miha žegen jim deli. (Tak se njemu zdi.) Moliti Miha dobro zna, če mu kdo le jošjo da; če je jošja prav debela, te je Južovca vesela; če pa Miha hrast dobi, te se Južovca smeji. — Za procesijo je „Kirbiš“ dober, ker zastonj moliti Miha je premoder. Njemu se moliti tam potrebno zdi, kjer se pečejo gosi. 200 Din je lep „Gedin“, „Janžov“ jih ja težko plača, zato jih Miha gladko v žep potlača. Kaj misliš, da smo le vsi nori? Ti denarce si pograbil, in nas za vero osleparil. — Zato pa lepo priden bodi, da zadnji up ne gre po vodi. — Prihodnjic pa bo čukov ostri kljun še marsikaj povedal „vun“. —

OD SV. URBANA pri Ptujju nam pišejo: Vaš „čuk“ se je kar monopoliziral na nas, kar marsikomu raztegne obraz. Pametni vemo, da nam dobro hočete in nočete nikomur delati krivice. — Našo gospodično imamo res vsi radi, ker je z nami preprostimi ljudmi bolj prijazna kot nadute in pošminkane mestne frajle. Prav ste imeli, da ste to povedali zaradi jeze tistih, ki imajo previško svoje nosove zavilane. — Dobro bi bilo, da podregnete malo radi naših cest, — sijajne razsvetljuje ter se ozrete na druge težave, o katerih še bomo poročali. (Opomba uredništva: Le pridno delajte za list, da bo imel več naročnikov. Pišite čisto resnico. Vedno bomo z vami. Več naročnikov pridobite, več bo prostora v časopisu. Prazniki so ugodna priložnost za agitacijo.)

„FAULES GESINDEL“ — se v govorici brežrnih ljudi imenuje človek, ki si je med delom zlomil roko in postal za delo kolikortoliko manj zmožen. Tak naslov je zahvala za delovanje človeka, ki med hrumečimi stroji riskira sebe, svoje ude, svoje zdravje, svoje življenje. Miselnost preobestnih gospodarstov, ki niso nikdar težko prislužene trde škorje kruha močili s solzami je mimo vseh pomislekov ne-le vnebovpijoč greh, ampak je ta izjava, katero lahko dokažemo z imeni zelo značilna za miselnost tistih prenapetežev, ki se ne zavedajo, da so njih blagajne napolnili ne-le delavski žulji, ampak tudi polomljeni udi sužnjeva kapitala. —

PTUJSKI KINO — brez predstav. Dočim ima mnogo manjši Ormož v svoji hvalevredni podjetnosti že zvočni film, smo Ptujčani za praznike na nedoločen čas zaprli naše kino-gledališče. Očitni sadovi polovičarstva, maščevanje starih grehov in drugega nič!

KMETIJSKO BRALNO društvo v Rogoznici pri Ptujju je v nedeljo dne 20. decembra 1931 v dvorani gostilne Brašič v Novi vasi vprizorilo po I. Češniku pridelano in priljubljeno narodno igro s petjem „Domen“. Obisk je bil zelo lep. Nastop posameznih igralcev pa nam daje jamstvo, da polagoma izginja iz naših vasi nekulturna surovost in da tudi priprosti ljudje iščejo v lepi oderski umetnosti svoj užitek. Režija g. Arnuša je bita na višku pa tudi igralci so se po svojih močeh potrudili. Le korajžno naprej v kulturnem delu! — J. R.

RAZNO.

Kraljevska vlada je izdala naredbo, glasom katere se morajo žigosati vsi 1000-dinarski bankovci. Žigosanje se je začelo z 21. decembrom in bo trajalo le kratek čas. Ker bo ta posel obvojlala Narodna banka in njene podružnice s

posebnim večbarynim žigom, opozarjamo javnost, da ne skriva denarja doma, ker bi sicer lahko povzročilo občutno škodo srečnih posestnikov „jurjev“. Pri žigosanju se ne bo nič odtegnilo, zato naznanite vsakega hujskača oblasti. Isti so se namreč že pojavili. Sicer pa je najboljšo, da vložite svoj denar pri kakem denarnem zavodu, ki bo sam oskrbel žigosanje bankovcev. —

Pismo gorenjskega Toneta.

U Ptuj 13. XII. 31

Če m' l' kolkajn čs dapaša jo mahnem tud' kam u bližjo ukolco. Nej vam zde pupišm jano „tako rajžo“ koko sm hvadu iz Ptujja u Ljutomer.

Tori prou jan lep jesensk' jutr ja biv k' sm se pudav „na to rajžo“. Ne se zmiram zgudi čuvek kaka nasreča uhka na pot če se pela bodsi z avtaral' ulakam, sm reku kar sam prseb: Tone, narbl pametn ja, če jo kar peš prinnm prke Ljutomer. Tko sm tud' napravu! Večkrt sm se med putoma ustavu jn ubčedvov to lepo deželjo štajarsko. Na misu mja pršva tud' tista lepa pesm kjo fantje tud' na kranjskm tle rad zapojejo:

Pojma na štajarsko gledat
Kva-devajo lubice tri
Parva ja kuharca
Druga ja „kelnarca“
Treka, pa ljub'ca mojga srca!

Pusebn k' sm hvadu mim vino-gradu, kr nism mogu naprej — ja ležejn sm gratu. Ko sm se mav pukrepčav z dvabro kaplco sm jo pa tku rezu naprej kokr b' biv iz pupirja, al koka če se voz z šmiram namaže.

Prou čist nč me niso nuge bolele k' sm pršu u Ljutomer. Tam sm se ugvasu prsojmo rujak — gurencu kja tud pesnk jn pisatlj Cvetkotu Gularju, kja že zde čist Lutomerski mestn „purgr.“

Drug dan me ja vodu u soje vinske gurice k jh ima v ubližn znan'ga Jeruzalema.

A. Stražar:

Zatajeni sin.

Pripoved iz časa tlačanstva.

(Peto nadaljevanje.)

Tiha zvezdatna noč je bila, ko je Peterček koračil iz ljubega domačega kraja. Prišel je do njemu tako priljubljene starodavne podružne cerkve sv. Marjete.

Brez najmanjšega strahu je stopil skozi pokopališčna vrata; kajti pokopališče je okrog cerkve. Stopal je mimo grobov, nato pa se vsedel na zidno ograjo — taborsko obzidje. Nekaj časa je zamišljeno zrl v nižavo, tja doli v domačo vas. — Blagroval je ranjke, ki mirno počivajo v grobeh, pa nehote vzdihnil: Srečni ste vi, ki tukaj spite v grobeh. Dokončale ste svoje življenje, ki je vse polno sovraštva, žalosti, trpljenja in jeze; — v miru ste. Blagor vam!

Znova se je ozrl tja doli v domačo vas, kjer so njegovi prijatelji, znanci pa ljuba njegova mati! — A tam na desni na precej strmeh hribu pa je videl ob mesečini reberski grad. Zaškrtal je z zobmi, dvignil pesti, pa glasno spregovoril: Da, da, tamkaj pa je gnezdo tega prokletega sladkobesednega zapeljivca moje nesrečne matere; — gorje ti lopov graščinski! Te moje nesrečne bridke ure bodo tebi še tudi prinesle maščevanje!

Predno je odhajal iz pokopališča, se je v kratki molitvi ob grobu svojega nepozabnega birmanskega botra še poslavljal, a nato pa se odpravil na pot. —

Koračil je v mirni mesečni noči v tri ure oddaljeno vas Bičevje. Odločil se je oglasiti v daleč na okrog znani Kukčevi gostilni.

Kot drugim, je bila tudi njemu dobro znana ta gostilna, da je tamkaj sha-

jališče glasovitih rokovnjačev. S temi je hotel priti skupaj! —

Ker je hitro hodil, je prišel tja še pred tem časom. Za hip je postal mladi nočni popotnik pri malem zamreženem hišnem okencem. Slišal je glasno govorjenje možakarjev. Govorili so v raznovrstnih narečjih in jezikih, a poleg tega tudi prav robato preklinjali. — Vedel je iz tega, da so to pravi rokovnjači!

Pogumno je potkal na močna vežna hrastova vrata. Odpirat mu je prišel sam Kukec orjaški in bradati možakar.

Krčmar, kakor vsi ti pivci so se zelo začudili temu mlademu nočnemu popotniku, ki se je vsedel k mali mizici ob veliki zeleni peči.

Prav pazljivo je zdaj pa zdaj Peterček pogledoval na „pisano družbo“, ki je sedela njemu nasproti, okrog velike javorjeve mize. Vsak izmed teh, bilo jih je osmero, je bil drugače opravljen; a nobeden ne po kmetiško. Vsa ta njih obleka je bila podobna obleki „grajških šribarjev“ (pisarjev).

Pa tudi ti možakarji so z vso pažnjo ogledovali tega novega mladega gosta, ki je večerjal. Kar naenkrat pa vstane izmed te družbe krepak in izredno prikupen možakar v starosti okrog 40 let, ki je imel lepo zrastle rumeno brado. Bil je tudi najboljšo opravljen, pa ogovori Peterčka:

„Pozdravljen ti mladi prijatelj! Od kod prihajaš, kam si namenjen?“

Peterček tudi vstane, ter pogumno spregovori:

„Pozdravljeni vsi skupaj! Upam, da sem našel prave! Vas sem iskal, poznam vas! — Ali me sprejmete med se? — Ne bo vam žal, a o vsem drugem se še domenimo.“

Vsa ta družba se je pomenljivo spogledala — a nato se pa znova oglašati z rumeno brado:

Fant, všeč si mi! Povem ti, jaz sem znani Dondež; vem, da si že slišal o njem. Če si zato semkaj prišel, pojdi v našo družbo! Se pred jutrom boš šel z nami v „naše kraljestvo.“

Peterček je prisedel k poglavarju Dondežu ali „papežu“ kakor so ga imenovali vsi rokovnjači. — Pripovedoval je, kaj ga je dovedlo v njihovo družbo. —

Ravno v jutrajni zarji, so ti Kukčevi gostje zapustili gostilno. Z njimi je odhajal tudi Peterček, odšli so v znano „Črnograbniško hribovje“.

Po dobri urni hoji so se ustavili v rhu znanega gorovja Rakitovca. Na povelje Dondeža so posedali po tleh. Občudovali so to krasno mlado jutro, ter bližnjo in daljno okolico doli v nižavi. A tja proti jugovzhodni strani ravno na nasprotnem pogorju pa jih je pozdravljala daleč na okrog poznana Limberška gora, znani božjepotni kraj sv. Valentina. —

Šele čez čas se oglašil poglavar Dondež:

Kajne, ti mladi fant, da je lepo v tem našem kraljestvu. V teh gorah v teh zelenih gozdovih? No, sedaj smo se pa že oddahnili. — Pojdimo dalje — kmalu bomo pri naših ostalih tovariših. Vstali so in odšli naprej. —

CETRTO POGlavJE.

Ne boj se ljubljeno

dekle — Angelica! —

V našem varstvu si —

a gorje temu graščinskemu psu —!

Naši sivolasi dedje kaj radi pripovedujejo svojim zvedavim vnukom, kako je bilo „v preteklih časih“ življenje v naši domovini slovenski. V trdnih zidanih gradovih so prebivali večinoma samo nemški graščaki, ki so okrutno stiskali in izžemali naše prednike — tlačane.

Pa še ne samo to, vmešavali so se tudi v njihove družinske razmere, pa z zvijačo ali tudi kar z okrutno silo odpelevali brhka dekleta in jih onečaščali na svojih gradovih. —

Eden izmed takih graščakov je bil tudi rožeški. Ta grad (ki je sedaj že v razvalinah) je v moravškem okolišu, v bližini Limberške gore, pa tudi v bližini „Črnega grabna“.

Vsa brhka dekleta iz bližnje in daljne okolice so se bale tega rožeškega graščaka. —

Bilo je neki jesenski dan, ko so tlačani delali na grajskih rožeških njivah. Izmed deklet je bila tudi Zlatarjeva Angelica iz Podstrani stanujoča.

Groza in skrb se je polastila tlačanov, ko so zagledali, da jezdijo proti njim poznani graščinski jezdeci. Koncem njive so razjezdili, ter šli k tlačanom. Prav prostaško in nedostojno so se obnašali napram dekletom. Osobito še sam graščak. Prišel je tako do Zlatarjeve Angelice! Oči so se mu poželjivo zaiskrile kot divji zveri, ki opreza na plen...

Čez čas pa spregovoril: „Dekle, jutri dopoldne pridi do — mene v grad!“

Šele ko so znova odjezdili ti „vražji graščinci“ so si tlačani oddahnili — a Angelica pa je jokala...

V mraku so se vračali tlačani na svoje domove. Medpotoma so vsi tolažili potrto Angelico. Nihče izmed teh siromakov ji ni vedel za pravo pomoč...

Ko so šli skozi mali gozd, so jih kar naenkrat obstopili njim poznani rokovnjači!

Iz te gruče stopi mladi brhki fant — bil je Peterček — in spregovoril:

„Nič se ne bojte vi ubogi ljudje, vse že vemo! — Pa tudi ti se ne boj — Angelica! Ne boj se ljubljeno dekle! V našem varstvu si — a gorje temu graščinskemu psu...!“ (Dalje prih.)